

THEODOR GLATZ

Een Nijmegenaar uit het Schwarzwald Dtsl.

THEODOR GLATZ (1798 – 1839)

Gehuwd met Helena Linders (1796-1847)

Update 1.2 140430 auteur: Ir. René A.M. MartensRI Msc

Geboren Kirnach Duitsland - 15 maart 1798
Vader: Johann Glatz
Moeder: Theresia Weisser
Gedoopt Unterkirnach Schwarzwald - Duitsland
Gehuwd Nijmegen - 26 februari 1829
Overleden Nijmegen - 04 mei 1839

Kinderen

1. Johanna Theresia (1829-1829)
2. Johanna (1830-1830)
3. Johanna Huberta Geertruida (1830)
4. Johannes Josephus (1835-1893)
5. Helena Carolina (1838-1839)

Woningen

1834 Nijmegen, Herberg op de Korenmarkt.
Gehuwd met de dochter van de herbergier weduwe Joanna Linders.
1847 Na het overlijden van moeder Helena zijn de kinderen 3 en 4 opgenomen geweest in het katholieke weeshuis in Nijmegen.

Werk

Ca. 1820 Horlogemaker/klokkenmaker
1826 – 1839 Kastelijn (Gastwirt) Volkskoffiehuis "De Drie Zwanen", Korenmarkt 10 Nijmegen Nederland.

153a	Glatz, Theodor	Uhrmacher, Gastwirt	Nijmegen (NL)
	* 15.03.1798	Unterkirnach † 04.05.1839	Nijmegen
	oo 26.02.1829	mit: Helena geb. Linders	Nijmegen
	*	† 1847	Nijmegen
	Johanna Theresia	* 03.1829 † 30.04.1829	
	Johanna	* 27.05.1830	
	Johanna Huberta	* 21.11.1833 oo Willem Peters	
	Johannes Josephus	* 04.05.1835 Nr. 207a	
	Helena Carolina	* 17.10.1838 † 16.01.1839	
	Eltern:	Johann Georg und Theresia geb. Weißer	Nr. 108
	Die Niederländische Linie der Glatz-Sippe.		
	Von Jan F. Glatz, (Nr. 523a), Nijmegen, Niederlande		
	Obwohl wir immer vermuteten, daß unsere Vorfahren aus Deutschland stammen, war es für uns doch eine Überraschung, als wir erfuhren, daß unser Stammvater Theodor Glatz in Unterkirnach im Schwarzwald geboren wurde.		
	Im Fremdenbuch unserer Stadt entdeckte ich eine Akte aus dem Jahre 1821, aus dem hervorgeht, daß der Bürgermeister und die Beigeordneten ihm erlaubten, sich in Nijmegen niederzulassen.		
	So ließ ich in einem Einwohnerverzeichnis von 1828, daß Theodor in einer Gastwirtschaft am Markt, zusammen mit anderen Uhrmachern aus dem Raum Rottweil, wohnte. Vielleicht hat er dort auch das Uhrmacherhandwerk erlernt. Es ist also wahrscheinlich, daß er, wie später sein Neffe Cornelius (Sippenbuch Nr. 206) , mit Uhren eigener Herstellung nach Holland gezogen ist, vielleicht war er auch auf der Wanderschaft mit einer Tragevorrichtung auf dem Rücken. Die Gastwirtschaft, in der er wohnte, war Eigentum einer Witwe Joanna Linders, die später seine Schwiegermutter wurde, da er das Gastwirtschöchterlein heiratete.		
	Nijmegen war damals eine starke Festung mit Mauern, Gräben und ausgedehnten Festungsanlagen. Die Stadt liegt nahe der deutschen Grenze, nur 23 km von Kleve (Niederrhein) entfernt und zählte damals 13500 Einwohner. Erst im Jahre 1874 wurde die Festung geschleift und die Mauern niedergedrückt. Inzwischen wuchs die Einwohnerzahl auf 150000 an.		
	Kurz nach der Napoleonischen Zeit, also zur Zeit der Gründung des Königreichs der Niederlande (1815), war das Land durch die Kriegsergebnisse in große Armut geraten. Die Bevölkerung ernährte sich fast ausschließlich vom Handel und von der Landwirtschaft. Es gab fast noch keine Industrie und deshalb auch keine Industriearbeiter oder Fachkräfte. Das ist wohl der Grund, daß in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts tausende deutscher Facharbeiter nach Holland kamen, um dort zu arbeiten. Viele heirateten und wurden endgültig selbsthaft.		
	Dies tat auch Theodor Glatz. Er heiratete im Jahre 1829, wie schon erwähnt, die Tochter seiner Gastwirtin, Helena Linders. Sie entstammte einer Familie, die seit Jahrhunderten in Nijmegen ansässig war. Als seine Schwiegermutter, Joanna Linders im Jahre 1830 starb, erbte er die Gastwirtschaft und wurde Wirt. So lesen wir im Einwohnerverzeichnis von 1834. In seiner Sterbeurkunde von 1839 ist als Beruf wieder Uhrmacher angegeben, so daß anzunehmen ist, daß er vor seinem Tode diesen Beruf wieder ausgeübt hat.		
	Die Eheleute bekamen fünf Kinder, vier Töchter und einen Sohn. Das war mein Urgroßvater. Drei Mädchen wurden schon früh bei einer Cholera- und Typhusepidemie weggerafft. Auch Mutter Helene starb bereits 1847, so daß die beiden verwaisten Kinder im katholischen Waisenhaus von Nijmegen untergebracht werden mußten. Mein Urgroßvater hieß Johannes Josephus. Er wurde am 4. Mai 1835 geboren. In den Niederlanden bekamen die Kinder meistens zwei Vornamen, die latinisiert wurden, wenn die Familie katholisch war. Es waren bei den Knaben die Vornamen der beiden Großväter, bei den Mädchen die der Großmütter. In den letzten Jahrzehnten ist dieser Brauch weithin verloren gegangen, wie der Stammbaum zeigt.		
	Johannes verließ die Anstalt im Jahre 1856, wurde Uhrmacherlehrling in dem Städtchen Barneveld (nordwestlich von Arnheim) und heiratete 1864 Alijda Erkens, die Tochter eines Ladenbesitzers. Als Uhrmacher war er viel auf Reisen, wohnte in verschiedenen Städten und Dörfern bis er endlich 1883 endgültig an seinen Geburtsort Nijmegen zurückkehrte, wo er, 58 Jahre alt, 1893 starb. Er hatte vier Söhne und fünf Töchter, die sich fast alle in anderen Ortschaften ansiedelten. Nur zwei Söhne blieben in Nijmegen, deren Nachkommen jetzt noch in der Stadt wohnen. Eine Tochter wanderte 1907 nach den USA aus. Ihre Nachkommen wohnen heute in Salt Lake City.		
	Wie der Stammbaum zeigt, heißen heute noch viele niederländischen Glatzen mit Vornamen Johannes oder Theodor, Namen, die auch bei den deutschen Ahnen üblich sind. Seit 1829 hat es in der Niederländischen Linie 16 Familien mit insgesamt 43 Angehörigen gegeben. 18 männliche und 25 weibliche Namensträger. Heute sind noch 18 Namensträger am Leben, darunter sechs männliche.		

Genealogie Glatz / Martens

Bron Gemeente Archief Nijmegen

THEODOR GLATZ (1798-1839) GEHUWD HELENA LINDERS (1796-1847)

**Stichting Historisch
Huis- en Veldnamenonderzoek
Kwartier van Nijmegen
laatste wijziging 01-04-2007**

Kad. gemeente Nijmegen - Nederland

Adres D319
Naam DE DRIE ZWANEN
VOLKSKOFFIEHUIS
Straat Korenmarkt 10 te Nijmegen
Adres voor 1830 D259
KADASTERNUMMER 2405
N.P. v. BEZWAAR 2088-002; 2088-003

Kad. gemeente Nijmegen - Nederland

Sectie Nijmegen C
Perceel 2405
Bron OAT
Soort van Eigendom huis en erf
Grootte 0.01.76
Opmerkingen -
Rente Nee

Eigenaar	Beroep	Periode	Echtgenote	Bron	Volgletter
Schijvelbergh-Wed.	-	1677-1728	-	RAN , 2088-002	a
Muijser-Bernardus	-	1728-1764	Endhoven-Berndina van	RAN , 2088-002	b
Muser-Alberdina	-	1764-1767	-	RAN , 2088-002	c1
Borkensteijn-Bernardus A.L.	-	1764-1767	-	RAN , 2088-002	c2
Meurs-Theodorus van	-	1767-1775	Muser-Alberdina	RAN , 2088-002	d
Troost-Gerhardus	-	1775-1775	Liebergen-Johanna	RAN , 2088-002	e
Heijmans-Gerrit	-	1775-1811	Bosch-Aleijda van den	RAN , 2088-002	f
Coenen-Jan	Wijnverlater	1655-1670	-	RAN , 2088-003	a
Biesthorst-Jan	-	1728-1735	Butter-Johanna	RAN , 2088-003	b
Kleijn-Jan	-	1735-1750	Brans-Guijtje	RAN , 2088-003	c
Heijmans-Gerrit	-	1750-1768	Ariens-Catharina	RAN , 2088-003	d
Heijmans-Gerrit	-	1768-1811	-	RAN , 2088-003	e
Bosch wed. Heijmans-van den	-	1812-1820	-	RAN , OAN 1384	a
Sengers-Jan	-	1820-1831	-	RAN , 6216	b
Glatz-Theodorus	-	1831-1832	-	RAN , 6216	c
Sengers-de Wed. Jan	tapster	1832-1832	-	RAN , OAT Kadaster	A

Hotel Hof van
Brabant

De Drie Zwanen

De Commandrie

Schilderij Anno 1910
Schilder: Van Marwijk
Korenmarkt gezien vanuit
Vijfvingergas(Groote Markt)

Nijmeegsche Courant vrijdag 11 juli 1817:

Gerechtelijke verkoping van in beslag genomen goederen. Op maandag 14 juli 1817, 's morgens om 9 uur, zal op de Korenmarkt ten huize van de kastelein Vermeegen, waar uithangt "De Drie Zwanen", worden overgegaan tot de publieke verkoop, aan de meestbiedende en laatsten ophogen van meubilaire goederen, bestaande in stoelen, tafels, spiegel, schilderijen, bedden, dekens, linnen, koper, tin, kachel en pijpen, een extra fraaie pendule en het geen verder te voorschijn zal gebracht worden. Alles voor contant geld.

Op 18 maart 1819 's avonds om 6 uur zal notaris van Munster bij kastelein van Megen op de Korenmarkt inzetten.

- 1) Loyabel huis en erf "de Drie Zwaantjes" op de Korenmarkt sedert onheugelijke jaren logement.
- 2) Huis en erf naast voorgaande op de hoek van de plaats van de Waalsche Kerk.

Nijmeegsche Courant dinsdag 10 februari 1829 nr. 12:

Belangrijk bericht. Met permissie van de Wel Edele Achtbare Heren Burgemeester en Wethouders der stad Nijmegen. Men verwittigt hiermede aan het geëerde publiek, dat de heer Delivié alhier gearriveerd is, om alle ongelukkigen, die stamelen of spraakgebrekken hebben, in een zeer korte tijd hiervan te genezen; waarvan hij uitmuntende bewijzen, van in deze als in andere provincie's herstellende lijdens bij zich heeft. Al diegenen, die hieraan onderhevig zijn en gaarne met bovengenoemde heer wensen te raadplegen, gelieven zich te vervoegen ten huize van de weduwe Sengers, in de drie Zwanen, op de Korenmarkt, alwaar deze heer van 's morgens 10 tot 1 en 's middags van 3 tot 6 uur te spreken is, doch zal hij maar een korte tijd alhier vertoeven.

Nijmeegsche Courant dinsdag 17 februari 1829 nr. 14:

Belangrijk bericht. De ondergetekende als in deze stad tot nog toe niet genoeg bekend, maakt hiermede de navolgende uittreksels uit couranten publiek:

Uit de Overijsselsche Courant van 5 september 1828.

Door de heer Delevie is mijn zoon, die van zijn jeugd af aan gestameld heeft, geheel genezen; ik houde het voor mijn plicht, dit, voor mij en mijn zoon gelukkig geval, bekend te maken, om die genen, welke aan dit ongeluk lijdens, de hulp van deze heer aan te bevelen en deszelfs kunde openlijk bekend te doen worden.

Zwolle, 4 september 1828. Johannes Evers.

Uit de Utrechtsche Courant van 28 november 1828.

Door ondervinding bekend geraakt zijnde, met het herstellen van stamelen, wordt de heer Delevié, als zodanig mijn zoon H. de Val, van dit gebrek hersteld hebbende, door mij aan alle hiermede behebt, ten sterkste aanbevolen; terwijl genoemde heer zich daardoor de achting van zijn medemensens waardig maakt.

Utrecht, 5 november 1828. C.G. Momma, weduwe van wijlen de kolonel W. de Val.
Hij maakt tevens bekend, dat de stamelaars en lijdens aan spraakgebreken zich uiterlijk tot maandag 23 februari bij hem kunnen aanmelden, ten huize van de weduwe Sengers, op de Korenmarkt; na dien tijd zal hij niemand meer ter genezing aannemen.
Nijmegen, 17 februari 1829, A. Delevié.

Nijmeegsche Courant vrijdag 27 februari 1829 nr. 17:

"DANK - ERKENTENIS. Van mijne jeugd af aan tot thans, 29 jaren bereikt, had ik het ongeluk zwaar te stamelen: door de Heeren DELEVIE en WEINTHAL ben ik daarvan, god dank! genezen. Langs dezen weg, dank ik voornoemde Heeren voor deze weldaad, wenschende, dat hare goede werken verder mogen gezegend worden.
Nijmegen, den 27e februari 1829. HEND. SCHOLTEN."

Nijmeegsche Courant dinsdag 3 maart 1829 nr. 18:

Belangrijk bericht. Met permissie van de wel edel achtbare heren Burgemeester en wethouders der stad Nijmegen.

De heer Delevié bericht de belanghebbenden, dat hij door aanmelding van nog enige lijdens met het stamelen behebt, genoodzaakt is nog enige tijd hier te vertoeven, maakt zulks door deze in het algemeen bekend. Logeert bij de weduwe Sengers, op de Korenmarkt, in de Drie Zwanen.

Nijmeegsche Courant vrijdag 1 april 1831:

Alhier is gearriveerd een koopman met een grote partij allerbeste Saksische kanarievogels, zingende de waterrol en nachtegaalslag, en de holpijp, zowel 's avonds als bij dag. Is gelogeerd op de Korenmarkt, bij J. Glatz, in de Drie Zwanen. Zijn verblijf hier ter stede zal slechts voor vier dagen zijn.

Nijmeegsche Courant dinsdag 29 mei 1832:

Geheel nieuwe manier van silhouetteren. Zeer fijn op glas geradeerd, op een witte grond, in een smaalvol lijstje, en volmaakt gelijkende, à fl. 2,- Men kan de ondergetekende elk uur van de dag en zelfs 's avonds ontbieden, om een silhouet te maken; kunnende hij verzekeren, dat men ten langste een minuut daartoe behoort te zitten.

Hij heeft steeds enige silhouetten ter bezichtiging in zijn logement de Drie Zwaantjes op de Korenmarkt. Frans Ottinger.

Nijmeegsche Courant vrijdag 14 september 1832:

Uit hoofde van het niet plaats hebben der Nijmeegsche kermis, zijn voor acht dagen alhier uitgekapt, de gezamenlijke kooplieden, bij Glatz, in de Drie Zwaantjes, op de Korenmarkt, met een fijn assortiment "swals, doeken en kleine doekjes, fijne katoenen kousen, winter- en andere vesten, geborduurde tules enz.; porseleinen thee- en koffij-serviesen, pronk- en presentkoppes, albasten- en porseleinen bloemvasen, stolpen, bijouteriën, parfumeriën, spadozen, enz.", welke zij aan het geëerde publiek voor de civielste prijzen aanbieden.

Nijmeegsche Courant dinsdag 25 september 1832:

Te huur, tegen de eerste november 1832, een bovenhuis, met twee kamers, keuken en zolder en een vrije uitgang, gelegen op de Korenmarkt, naast de Fransche Kerk, letter D nr. 319, te Nijmegen.

Nijmeegsche Courant dinsdag 20 augustus 1833:

Een bovenhuis te huur, gelegen naast de Franse kerk, op de Korenmarkt, letter D nr. 319. Th. Glatz.

Nijmeegsche Courant vrijdag 6 december 1833:

Belangrijk bericht. De ondergetekende, bezitter van een onfeilbaar middel ter wegneming van likdoorns, zonder enige pijn te veroorzaken, (daar geen instrumenten gebruikt worden), hetwelk overall, waar hij hetzelfde tot gebruik heeft aangewend en verkocht, de overtuigendste bewijzen heeft opgeleverd van deszelfs groot nut en zekere genezing of wegneming, al hetwelk hij door vele getuigschriften uit Amsterdam en de voornaamste steden van ons rijk kan bewijzen; bericht bij deze, dat hij alhier is aangekomen en te spreken of te ontbieden is in het logement "de Drie Zwanen", op de Korenmarkt te Nijmegen. Hij vertrouwt, dat de lijdens in deze stad, deze geschikte gelegenheid ter wegneming hunner kwaal zullen aangrijpen, zal hij gaarne zijn middel zonder betaling tot proef geven, om nadat hetzelfde zijn doel bereikt zal hebben, voldoening te ontvangen. J. Hauck.

Nijmeegsche Courant 12 maart 1836 en 8 maart 1837:

Er is hier aangekomen een koopman met beste Saksische kanarievogels, zingende waterrol en nachtegaals-slag, en welke differente rollen fluiten. Is gelogeed op de Korenmarkt, in "de Drie Zwaantjes", bij T. Glatz te Nijmegen. Blijft niet langer als 4 dagen.

Prov. Geld. en Nijm. Courant woensdag 28 maart 1838:

Er is alhier aangekomen een koopman met extra beste Saksische kanarievogels, zingend de nachtegaals-slag en waterrol, en welke differente rollen fluiten, zowel bij de avond als bij de dag. Is gelogeed bij T. Glatz, in de Drie Zwaantjes, op de Korenmarkt.

Prov. Geld. en Nijm. Courant zaterdag 7 juli 1838:

J. Saphierstein, geëxamineerd en geadmitteerd mond-, kies- en tandmeester. Heeft de eer het geacht publiek bekend te maken, dat hij zich geëtabliseerd heeft op de Korenmarkt, letter D nr. 319 te Nijmegen. Hij geneest, ten spoedigste alle mondkwalen, fistel, kanker, scheurbot, de wolf in de tanden, gebreken die lange jaren verwaarloosd zijn, enz. Holle kiezen of tanden worden door hem opgevuld, zonder hitte of drukking; losse tanden worden vast gehecht, zodat dezelve nog lange jaren van dienst kunnen zijn. Ook zet hij kunst of mineraaltanden in, die in het spreken noch eten hinderlijk zijn. Bij hem zijn onderscheiden tandmiddelen te bekomen, waardoor men zwarte of groene tanden wit kan maken, en de tandpijn in 5 minuten weg neemt enz.

Hij neemt voorts eksterogen uit, waar dezelve ook mogen geplaatst zijn, hetzij onder de voetzolen, tussen de tenen, onder nagels, zonder pijn te veroorzaken, of bloed te verwekken. Hij neemt tegen matige prijs jaarlijkse abonnementen aan.

Prov. Geld. en Nijm. Courant zaterdag 9 maart 1839:

J.J. Minkenhof van Amsterdam, in Galanteriën, die reeds enige jaren is uitgepakt geweest ten huize van de heer R. van Ewijk, op de Markt, maakt het geëerd publiek bekend, dat hij alhier weer gearriveerd is met een fraai assortiment van verlakte goederen, porselein en glaswerk, die hij tot vastgestelde prijzen zal verkopen. Hij is thans uitgepakt ten huize van de heer T. Glatz, in het logement de Drie Zwaantjes, op de Korenmarkt te Nijmegen, en hij blijft stellig niet langer uitgepakt dan tot maandag 25 maart. Verzoekt een ieders gunst en recommandatie.

Prov. Geld. en Nijm. Courant woensdag 10 juli 1839:

M. Foersch. Maakt bekend, dat hij als stads schoorsteenveger aangesteld en woonachtig is in de "Drie Zwaantjes", op de Korenmarkt te Nijmegen. Hij beveelt zich in de gunst van zijn stadgenoten, belovende een prompte, zindelijke en volgens ons stedelijk tarief vastgestelde, bediening.

Prov. Geld. en Nijm. Courant woensdag 31 juli 1839:

De ondergetekende heeft de eer het geacht publiek en bijzonder haar geëerde begunstigers bij deze te berichten, dat de affaire in orgels en alle soorten van speelwerken, door haar zal worden gecontinueerd, met assistentie van een bekwamen meesterknecht, die, in een der voornaamste fabrieken van Duitsland, als zodanig heeft gefungeerd. Hopende, door een goede en civiele behandeling, zich hetzelfde vertrouwen waardig te maken, dat haar overleden man een reeks van jaren heeft mogen genieten.

De weduwe Glatz, Korenmarkt, letter D nr. 320 te Nijmegen.

Nijmeegsche Vreemdenlijst of Weekblaadje zaterdag 13 maart 1841:

Verkoping op 3 maanden crediet, van onderscheidene meubilaire goederen, nader breder te omschrijven, op dinsdag 16 maart 1841, voormiddags 10 uur in het logement de Drie Zwanen, aan de Korenmarkt te Nijmegen. Ieder, die hier iets wil bijvoegen op de bekende voorwaarden, gelieve zulks voor de 13 dezer aldaar te bezorgen. Gothardt & Comp.

NAAM: VOLKSKOFFIEHUIS

Rond 1900 werd het bovenhuis aan de poortzijde als "Volkskoffiehuis" ingericht.

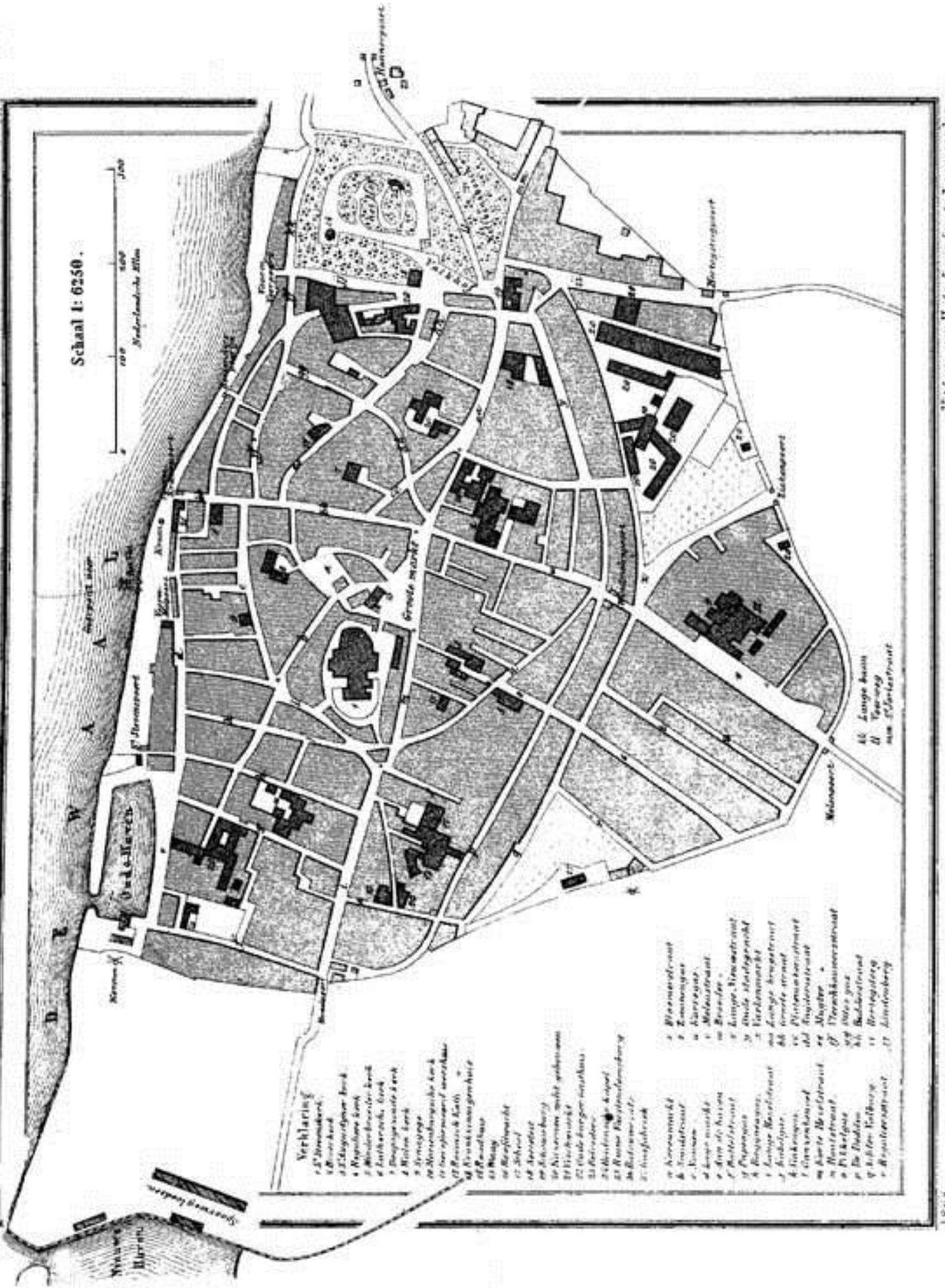
BRON: Neyboer-Merkwaardige huizen in Nijmegen blz. 248;

De korenmarkt in het centrum van Nijmegen is gedurende de 2^e wereldoorlog op 14 februari 1942 per abuis gebombardeerd door Amerikaanse vliegtuigen.

De huidige nieuwbouw is gerealiseerd in 1982. Rechts van het pand bevindt zich nu de Johanitahof met de Commanderie welke sinds 2004 in gebruik is als restaurant en bierbtouwerij onder leiding van Herman Heggers.

Zie www.noviomagus.nl, Roerig verleden van de Commanderie.

Nijmegen Anno 1869.Korenmarkt No 10.

Bronnen

Zie Glatz Buch nr. 153a pagina 18.

Bron **Burgerlijke stand - Huwelijk**

Archieflocatie	Gelders Archief
Algemeen	Toegangnr: 0207
Inventarisnr	1090
Gemeente	Nijmegen
Soort akte	Huwelijksakte
Aktnummer	9
Datum	26-02-1829
Bruidegom	Theodor Glatz
Geboortedatum	15-03-1798
Geboorteplaats	Unterkirnach - Duitsland
Bruid	Helena Linders
Geboortedatum	21-04-1796
Geboorteplaats	Nijmegen
Vader bruidegom	Johann Glatz
Moeder bruidegom	Theresia Weiser
Vader bruid	Nn Nn
Moeder bruid	Johanna Linders
Nadere informatie	beroep bg.: klokkenmaker; beroep bruid: zonder beroep; beroep vader bg.: geen beroep vermeld; beroep moeder bg.: geen beroep vermeld; beroep vader bd.: -; beroep moeder bd.: geen beroep vermeld.

Bron **Burgerlijke stand - Overlijden**

Archieflocatie	Gelders Archief
Algemeen	Toegangnr: 0207
Inventarisnr	1274
Gemeente	Nijmegen
Soort akte	overlijden
Aktnummer	217
Aangiftedatum	01-01-1839
Overledene	Theodor Glatz
Geslacht	M
Overlijdensdatum	04-05-1839
Leeftijd	41
Overlijdensplaats	Nijmegen
Vader	Johann Glatz
Moeder	Thunesia Weiser
Nadere informatie	dooppl: Unterkirnach Duitsland;